

Державний торговельно-економічний університет
Кафедра світової економіки

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**«МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ В УМОВАХ ЕКОНОМІКИ
ЗНАНЬ»** (на матеріалах «Асоціації «Український національний комітет
Міжнародної Торгової Палати (ICC Ukraine)», м.Київ)

Студентки 4 курсу, 16 групи,
спеціальності 292 «Міжнародні
економічні відносини», освітньої
програми «Міжнародний бізнес»

(підпис)

Буркені
Слизовети
Володимирівни

Науковий керівник
кандидат економічних наук,
доцент

(підпис)

Ладиченко
Катерина
Іллівна

Гарант освітньої програми
кандидат економічних наук,
доцент

(підпис)

Лежецьокова
Вікторія
Геннадіївна

Київ 2023

Державний торговельно-економічний університет

Факультет міжнародної торгівлі та права

Кафедра світової економіки

Спеціальність «Міжнародні економічні відносини»

Освітня програма «Міжнародний бізнес»

Затверджую

Зав. кафедри _____ Г.В. Дугінець

«__» _____ 2022 р.

ЗАВДАННЯ

на випускню кваліфікаційну роботу студентіві

Буркені Єлизаветі Володимирівні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи (проєкту):

Міжнародна діяльність економічних суб'єктів в умовах економіки знань (на матеріалах «Асоціації «Український національний комітет Міжнародної Торгової Палати» м. Київ)

Затверджена наказом ректора від «__» _____ 2022 р. №__

2. Строк здачі студентом закінченого роботи (проєкту) травень 2023 р.

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи (проєкту)

Мета роботи (проєкту): обґрунтування підходів щодо здійснення міжнародної діяльності економічних суб'єктів в умовах економіки знань.

Об'єкт дослідження: процес здійснення міжнародної діяльності економічних суб'єктів.

Предмет дослідження: теоретико-методичні та практичні аспекти міжнародної діяльності економічних суб'єктів в умовах економіки знань.

4. Перелік графічного матеріалу: 3 таблиць та 8 рисунків.

5. Консультанти по роботі (проекту) із зазначенням розділів, за якими здійснюється консультування:

Розділ	Консультант (прізвище, ініціативи)	Підпис, дата		
		Завдання видав	Завдання прийняв	

6. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (проекту):

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ В УМОВАХ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ

1.1. Сутність та ключові характеристики міжнародної діяльності економічних суб'єктів в умовах економіки знань

1.2. Дослідження стану та тенденцій розвитку економіки знань в Україні та світі

Висновки до розділу 1

РОЗДІЛ 2. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ В УМОВАХ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ

2.1. Оцінка впливу розвитку економіки знань на міжнародну діяльність економічних суб'єктів України

2.2. Пріоритети розвитку міжнародної діяльності економічних суб'єктів в умовах економіки знань та напрями їх підтримки асоціацією ICC «UKRAINE»

Висновки до розділу 2

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

7. Календарний план виконання роботи (проєкту)

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)	Строк виконання етапів роботи	
		За планом	Фактично
1	2	3	4
1.	Визначення напрямку дослідження та затвердження теми ВКР	до 20.12.2022	20.12.2022
2.	Узгодження плану ВКР з науковим керівником	до 10.02.2023	17.02.2023
3.	Подача науковому керівнику на рецензування 1-го розділу ВКР	до 28.02.2023	-
4.	Подача науковому керівнику на рецензування 2-го розділу ВКР	до 26.04.2023	29.05.2023
5.	Подача готової ВКР науковому керівнику	до 20.05.2023	12.06.2023
6.	Подача готової ВКР на кафедру	до 23.05.2023	14.06.2023
7.	Попередній захист ВКР	за графіком (30.05.– 10.06.2023)	14.06.2023
8.	Захист ВКР	за графіком (15.06 – 24.06.2023)	за графіком (15.06 – 24.06.2023)

8. Дата видачі завдання «__» _____ 2022 р.

9. Керівник випускної кваліфікаційної роботи (проєкту):

Ладиченко К. І.

(прізвище, ініціали, підпис)

10. Керівник освітньої програми:

Лежетько В. Г.

(прізвище, ініціали, підпис)

11. Завдання прийняв до виконання студента:

Буркєня Є.В.

(прізвище, ініціали, підпис)

12. Відгук керівника випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)

Випускна кваліфікаційна робота Буркені Єлизавети присвячена актуальній темі, адже економіка знань побудова у розвинутих економіках визначає сьогодні структуру економіки на кон'юнктуру світових ринків. Робота виконана відповідно до затвердженого плану, але є постійним істотним порушенням термінів виконання.

У 1 розділі автором розкрито теоретичні основи поняття економіки знань та досліджено особливості формування економіки знань в Україні за допомогою рейтингів провідних світових організацій. Разом з тим не висвітленими є тренди розвитку економіки знань у світі та специфіка її впливу на міжнародну економічну діяльність. В роботі також взагалі відсутній економіко-статистичний аналіз міжнародної економічної діяльності як у розрізі вітчизняної економіки, так й світової.

У 2 розділі розроблено деякі пропозиції для асоціації ICC Ukraine, однак вони ніяк не обгрунтовані та можливості їх реалізації залишились не розкритими. В роботі високий рівень запозичень.

В цілому випускна кваліфікаційна робота Буркені Є.В. є описовою. Автором частково досягнуто завдання дослідження. Вимогам до оформлення робота відповідає.

Керівник випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)

(підпис, дата)

13. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу (проєкт)

Випускна кваліфікаційна робота (проєкт) студента Буркеня Є.В.

(прізвище, ініціали)

може бути допущена до захисту екзаменаційної комісії.

Керівник освітньої програми _____ Лежельокова В.Г.

(підпис, прізвище, ініціали)

Завідувач кафедри _____ Дугінець Г.В.

(підпис, прізвище, ініціали)

« _____ » _____ 2023 р.

АНОТАЦІЯ

Буркеня Єлизавета Володимирівна. Міжнародна діяльність економічних суб'єктів в умовах економіки знань (на матеріалах «Український національний комітет Міжнародної Торгової Палати (ІСС Ukraine, м. Київ).

Випускна кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавр за спеціальністю «Міжнародні економічні відносини», освітньою програмою «Міжнародний бізнес». Державний торговельно-економічний університет, 2023.

Випускна кваліфікаційна робота присвячена актуальними питанням дослідження сутності економіки знань в міжнародному бізнесі. Проаналізовано теоретичні та практичні аспекти забезпечення економіки знань. Визначено роль «Асоціації «ІСС Ukraine», м. Київ у міжнародному бізнес-середовищі. В ході дослідження було відображено 8 пріоритетних напрямів діяльності асоціації «ІСС Ukraine», в результаті чого було визначено чотири пріоритетних напрями підтримки суб'єктів міжнародного підприємництва в умовах економіки знань.

Ключові слова: економіка знань, міжнародний бізнес, ринок, підприємництво, фактори, інновації, суб'єкт міжнародного бізнесу.

ANNOTATION

Burkenya Elizaveta. International activity of economic entities in the conditions of the knowledge economy (based on the materials of the "Ukrainian National Committee of the International Chamber of Commerce (ICC Ukraine, Kyiv).

Final qualification paper for a master's degree work for the bachelor's degree in "International Economic Relations", "International Business". State University of Trade and Economics, 2023.

The graduation thesis is devoted to topical issues of research into the essence of the knowledge economy in international business. The theoretical and practical aspects of ensuring the knowledge economy are analyzed. The role of the Association "ICC Ukraine", Kyiv in the international business environment is defined. In the course of the study, 8 priority areas of activity of the "ICC Ukraine" association were reflected, as a result of which four priority areas of support were determined

Key words: knowledge economy, international business, market, entrepreneurship, factors, innovations, subject of international business.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ В УМОВАХ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ.....	6
1.1. Сутність та ключові характеристики міжнародної діяльності економічних суб'єктів в умовах економіки знань.....	6
1.2. Дослідження стану та тенденцій розвитку економіки знань в Україні та світі.....	12
Висновки до розділу 1.....	17
РОЗДІЛ 2. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ В УМОВАХ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ.....	19
2.1. Оцінка впливу розвитку економіки знань на міжнародну діяльність економічних суб'єктів України.....	19
2.2. Пріоритети розвитку міжнародної діяльності економічних суб'єктів в умовах економіки знань та напрями їх підтримки асоціацією ICC «UKRAINE».....	25
Висновки до розділу 2.....	31
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	32
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	34
ДОДАТКИ.....	39

ВСТУП

Неодмінною рисою постіндустріального суспільства є швидке формування новітньої моделі економічного розвитку – економіки знань. Управління інформацією та її формування та практичне використання в глобальному масштабі стає фактором підвищення конкурентоспроможності, економічного зростання та національного економічного розвитку основних країн світу. Інтенсивність, з якою нові знання трансформуються в інноваційні технології, сприяє високому економічному зростанню. У новітніх економічних умовах управління знаннями стає одним із головних факторів формування конкурентної переваги на ринку. Знання, кваліфікація, навички, компетенції, здібності, розвиток, постійне навчання персоналу в умовах економіки знань розглядаються як невід’ємні складові ефективного функціонування та інноваційного розвитку підприємств. Проте вітчизняні підприємства не приділяють належної уваги формуванню власного інтелектуального капіталу, що й визначає проблематику даного дослідження.

Актуальність дослідження. Основою економіки знань є розвиток людського капіталу, використання інформаційних технологій, залучення висококваліфікованого персоналу зі спеціальними знаннями та навичками (soft skills), активізація інноваційної діяльності. У порівнянні з промисловим виробництвом, економіка знань в основному базується на наданні послуг і використанні високоінтелектуальної праці. Україна має високий інтелектуальний потенціал, тому для розвитку економіки знань необхідні умови для активізації та запобігання «витоку мізків» за кордон.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Роз’яснення поняття «економіка знань» та становлення і розвиток економіки знань викликали інтерес у багатьох економістів, зокрема В.М.Геєца. [34], Дяків О., Шушпанов Д., Пошелюжний В. [22], Мельник Л.Ю. [30], Світлична В. Л. [21], Стояненко І. В. [9] – дослідження, присвячені розвитку економіки знань, Ілляшенко С. М., Шипуліна Ю. С., Ілляшенко Н. С., Комарницька Г. О. [24] – дослідження,

присвячені різним науковим, професійним, технічним та питанням маркетингу, виробництва та використання технічних знань; Зінченко О. А., Даріуш П., Зінченко Д. С. [23] – досліджують природу та розвиток інформаційної економіки; Рак Н. Є. [8] – досліджують природу економіки знань, знання. Фактори та складові менеджменту; Турчина С. Г. [26] – з особливою увагою до вивчення освітніх факторів у розвитку економіки знань в Україні; Романуша Ю. В. [30] – досліджувала особливості розвитку економіки знань в Україні та перешкоди переходу національної економіки до економіки знань Проблема. Така зацікавленість дослідників даною проблемою обумовлює її актуальність.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є обґрунтування підходів щодо здійснення міжнародної діяльності економічних суб'єктів в умовах економіки знань.

Досягнення мети випускної кваліфікаційної роботи обумовлено вирішенням наступних **завдань**:

- дослідити сутність та ключові характеристики міжнародної діяльності економічних суб'єктів в умовах економіки знань;
- провести дослідження стану та тенденцій розвитку економіки знань в Україні та світі;
- оцінити вплив розвитку економіки знань на міжнародну діяльність суб'єктів України;
- визначити пріоритети розвитку міжнародної діяльності економічних суб'єктів в умовах економіки знань та напрями їх підтримки асоціацією ICC «UKRAINE».

Об'єктом дослідження є процес здійснення міжнародної діяльності економічних суб'єктів.

Предметом дослідження є теоретико-методичні, та практичні аспекти міжнародної діяльності економічних суб'єктів в умовах економіки знань.

Методи дослідження. При написанні випускної кваліфікаційної роботи були використані наступні методи: абстрактно – логічний і аналітико – порівняльний, для послідовного викладення проблематики досліджуваної теми; графічні методи для візуального зображення результатів дослідження; порівняльний і структурний аналіз було використано для відображення впливу умов економіки знань на міжнародний ринок.

Структура випускної кваліфікаційної роботи складається зі вступу, двох розділів, чотирьох підрозділів, висновків та пропозицій, з 3 таблиць, 8 рисунків, списку використаних джерел (41 найменувань). Загальний обсяг роботи – 43 сторінки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ В УМОВАХ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ

1.1. Сутність та ключові характеристики міжнародної діяльності економічних суб'єктів в умовах економіки знань

Суть поняття «економіка знань» у міжнародному бізнесі має достатньо синонімів для пояснення, особливо його характеристиками є постіндустріальна економіка, інформаційна економіка, цифрова економіка, суспільство знань, суспільство мережевого інтелекту. Хоча в сучасних умовах немає єдиного визначення економіки знань, слід зазначити, що цей термін широко використовується в економічній літературі та в різноманітних звітах і довідках міжнародних бізнес-структур, таких як: Організація економічного співробітництва та розвитку, Світовий банк. В основі економіки знань лежить можливість людини проводити аналіз, накопичувати, генерувати знання за рахунок власного інтелекту. Можна погоджуватись з думкою багатьох вітчизняних науковців, що першим визначенням «економіки знань» в міжнародному бізнесі є те, що це вважається чинником створення доданої вартості. Характерними при цьому можна визначити наступні складові даного поняття [1; 2; 4; 7]:

- економіка знань є ключовим чинником діяльності суб'єктів міжнародного підприємництва на мікро, та макрорівнях;
- підвищення значення наукових галузей в економічному зростанні і подальшій прогресії країн, що виступають підтримкою для суб'єктів міжнародного підприємництва;
- інтенсифікація впровадження різноманітних новацій, виникнення новітніх сфер діяльності і професій, що пов'язують з генеруванням і управлінням існуючими знаннями;
- розвиток систем захисту інтелектуальної власності, активізація

використання новітніх інформаційних технологій, зростання ролей інтелектуальних капіталів суб'єктів міжнародного бізнесу;

-адаптація і використання нових інформаційних технологій з подальшим розвитком науково-дослідної діяльності, виникнення і розвитку інфраструктури знань.

Детальніше ознайомимось з сутністю понять «економіка знань» у табл.1.1.

Таблиця 1.1

Сутність понять «економіка знань» в сучасній науковій літературі

Автор	Трактування поняття «економіка знань»
Геєць В.М.	«Економіка знань - це економіка, в якій головним чинником є процес накопичення та використання знань, а професійні (наукові) знання, як і повсякденні знання, стають важливим ресурсом, поряд із працею, капіталом і природними ресурсами, для забезпечення зростання та конкурентоспроможності економічної системи.» [1].
Дяків О., Шушпанов Д., Пошелюжний В.	«Економіка знань – це новітня модель розвитку економічної системи, в якій більшість валового внутрішнього продукту забезпечується шляхом виробництва, обробки, зберігання, розподілу та використання знань, інформації та новітніх технологій» [22].
Мельник Л.Ю.	«Економіка знань – це постіндустріальна економіка, в якій накопичення та використання інформації та знань, зосереджених на людському капіталі, є рушійною силою подальшого розвитку» [30].
Світлична В.Л.	«Економіка знань – це етап економічного розвитку де основним економічним ресурсом є знання, які є самостійною економічною цінністю та існують у різних видах економічної діяльності. Збільшення знань забезпечує ефективне зростання та розвиток суб'єктів господарювання» [22].
Стояненко І.В.	«Економіка знань - це нова модель розвитку економічної системи, яка має замінити економіку винищення та експлуатації природи, де економічні суб'єкти діють з головною метою максимізації прибутку будь-якими способами, незалежно від наслідків» [11].
Турчина С.Г.	«Економіка знань або економіка, що заснована на знаннях, у якій більшість валового внутрішнього продукту забезпечується виробництвом, обробкою, зберіганням і розповсюдженням інформації та знань» [12].

Джерело: сформовано автором на основі аналізу джерел [1; 2; 5; 21; 11; 12]

В умовах сьогодення способами отримання знань є наступні: навчання в закладах вищої освіти, отримання неформальної освіти, підвищення

класифікації, стажування, що дозволяє підтримувати кадрову, та інтелектуальну складову потенціалу інноваційного розвитку суб'єктів міжнародного підприємництва. У сучасних умовах інформаційної економіки управління знаннями є особливо цінним активом і одним із ключових факторів успішної роботи бізнесу на ринку. Важливим аспектом управління знаннями є їх перехід від реактивного стану (стан ідеї) до практичної діяльності (фактична реалізація). Також вкрай важливим є дослідження економічної інтеграції України до середовища Євросоюзу в контексті економіки знань, що матиме дві складові:

1.Негативна міжнародна економічна інтеграція веде до зростання економіки у вигляді зниження (ліквідації) економічних бар'єрів по дорозі міжнародного руху товарів, чинників виробництва.

2.Позитивна інтеграція у соціально-ціннісному аспекті передбачає прийняття законів та створення інститутів щодо спільної економічної політики, здатної коригувати мінуси (провали) ринку.

Слід відзначити, що міжнародна діяльність економічних суб'єктів в умовах економіки знань є надзвичайно актуальною у сьогоденні. Ключові тенденції відобразимо у табл.1.2.

Загалом, міжнародна діяльність економічних суб'єктів в умовах економіки знань має велику актуальність, оскільки вона допомагає підтримувати конкурентоспроможність, розширювати ринки збуту, отримувати доступ до нових знань та технологій, залучати інвестиції та сприяти інтеграції в глобальну економіку.

Міжнародна економіка знань є концепцією, що виникла від прагнення відобразити перехід до знанням заснованої економіки, де інформація, інтелектуальні ресурси та інновації вважаються основними джерелами економічного розвитку. Вона охоплює глобальний обсяг обміну знаннями, технологіями, послугами та інтелектуальною власністю між країнами.

Таблиця 1.2

**Основні тенденції міжнародної діяльності економічних суб'єктів
під час діяльності в умовах економіки знань**

Тенденція	Характеристика
Глобалізація економіки	Сучасний світ став світовим ринком, де границі зникають, а компанії мають можливість працювати в різних країнах. Міжнародна діяльність стає необхідністю для підтримки конкурентоспроможності та залучення нових ринків і клієнтів.
Доступ до нових знань і технологій	Умови економіки знань передбачають швидкий розвиток наукових досліджень та технологій. Міжнародна діяльність дозволяє економічним суб'єктам отримати доступ до передових знань, технологій та інновацій, які можуть забезпечити їхній розвиток та конкурентоспроможність.
Розширення ринків збуту	Міжнародна діяльність дозволяє економічним суб'єктам розширити свою географію ринків збуту. Вона надає можливість проникнути на нові ринки, залучити нових клієнтів і розширити свою аудиторію.
Конкурентні переваги	Умови економіки знань вимагають володіння спеціалізованими знаннями та навичками. Міжнародна діяльність дозволяє економічним суб'єктам залучати талановитих фахівців з різних країн, обмінюватися досвідом і навчатися від кращих гравців у своїй галузі.
Інтеграція в глобальні ланцюжки виробництва	Умови економіки знань передбачають високий рівень спеціалізації та взаємозалежності між країнами. Міжнародна діяльність дозволяє економічним суб'єктам вступити в глобальні ланцюжки виробництва, де кожна країна вносить свій внесок у створення кінцевого продукту.
Залучення іноземних інвестицій	Міжнародна діяльність стимулює залучення іноземних інвестицій у економіку країни. Економічні суб'єкти можуть привернути інвестиції для розширення своєї діяльності, впровадження нових технологій та підвищення конкурентоспроможності.
Міжнародна торгівля послугами	Економіка знань акцентує увагу на міжнародній торгівлі послугами, зокрема ІТ, консалтингом, фінансовими послугами, освітою тощо. Міжнародна діяльність дозволяє економічним суб'єктам надавати свої послуги на світовому ринку, що сприяє збільшенню доходів та розширенню можливостей.

Джерело: сформовано автором на основі аналізу джерел [1; 18; 19;20; 21]

В контексті сформованої табл.1.2 слід також відобразити основні риси міжнародної економіки знань, що характеризується 7 складовими, зокрема:

1. *Глобальний обмін знаннями:* Міжнародна економіка знань передбачає інтенсивний обмін знаннями між країнами. Це охоплює передачу наукових досліджень, інновацій, технологій, ноу-хау, патентів та інтелектуальної власності.

2. *Роль науково-дослідницької діяльності:* Умови економіки знань передбачають активну науково-дослідницьку діяльність і сприяють

створенню нових знань та інновацій. Науково-дослідницькі центри, університети, підприємства та інші суб'єкти займаються розробкою нових технологій та наукових відкриттів.

3. *Розвиток інформаційних технологій:* Інформаційні технології відіграють ключову роль у міжнародній економіці знань. Вони сприяють швидкому передачі і обробці інформації, спілкуванню та зв'язку між країнами, створюють нові можливості для розвитку бізнесу та інновацій.

4. *Міжнародний технологічний трансфер:* Міжнародна економіка знань передбачає активний технологічний трансфер між країнами. Це означає передачу технологій, ноу-хау та інновацій від розвинених країн до країн з менш розвинутою економікою. Цей трансфер допомагає збільшити конкурентоспроможність та інноваційність країн-одержувачів.

5. *Міжнародна співпраця та партнерства:* Міжнародна економіка знань передбачає зміцнення співпраці та партнерств між країнами. Уряди, бізнес-структури, науково-дослідницькі установи та академічні заклади співпрацюють між собою для спільного розвитку та використання знань і технологій.

6. *Залучення іноземних інвестицій:* Міжнародна економіка знань стимулює залучення іноземних інвестицій у країну. Іноземні компанії інвестують в розвиток наукових досліджень, розробку нових технологій та інфраструктури, що сприяє зростанню економіки та створенню робочих місць.

7. *Мобільність робочої сили:* Умови економіки знань стимулюють міжнародну мобільність робочої сили. Кваліфіковані працівники здатні працювати у різних країнах, обмінюватися знаннями та досвідом, що сприяє зростанню продуктивності та інноваційності.

Також у цьому контексті слід зазначити, що розвиток виробничих секторів економіки базується на використанні інформації та знань, інноваціях та діяльності з впровадження різноманітної інформації та знань у суб'єкти міжнародного бізнесу. Новітні глобальні економічні процеси самі є результатом розвитку знань, інформації, інновацій, використання людського

капіталу та інтелектуального потенціалу окремих суб'єктів господарювання та цілих національних економік. Відповідно до цього на рис. 1.1. відобразимо чинники управління знаннями в новітніх умовах господарювання на міжнародному ринку.

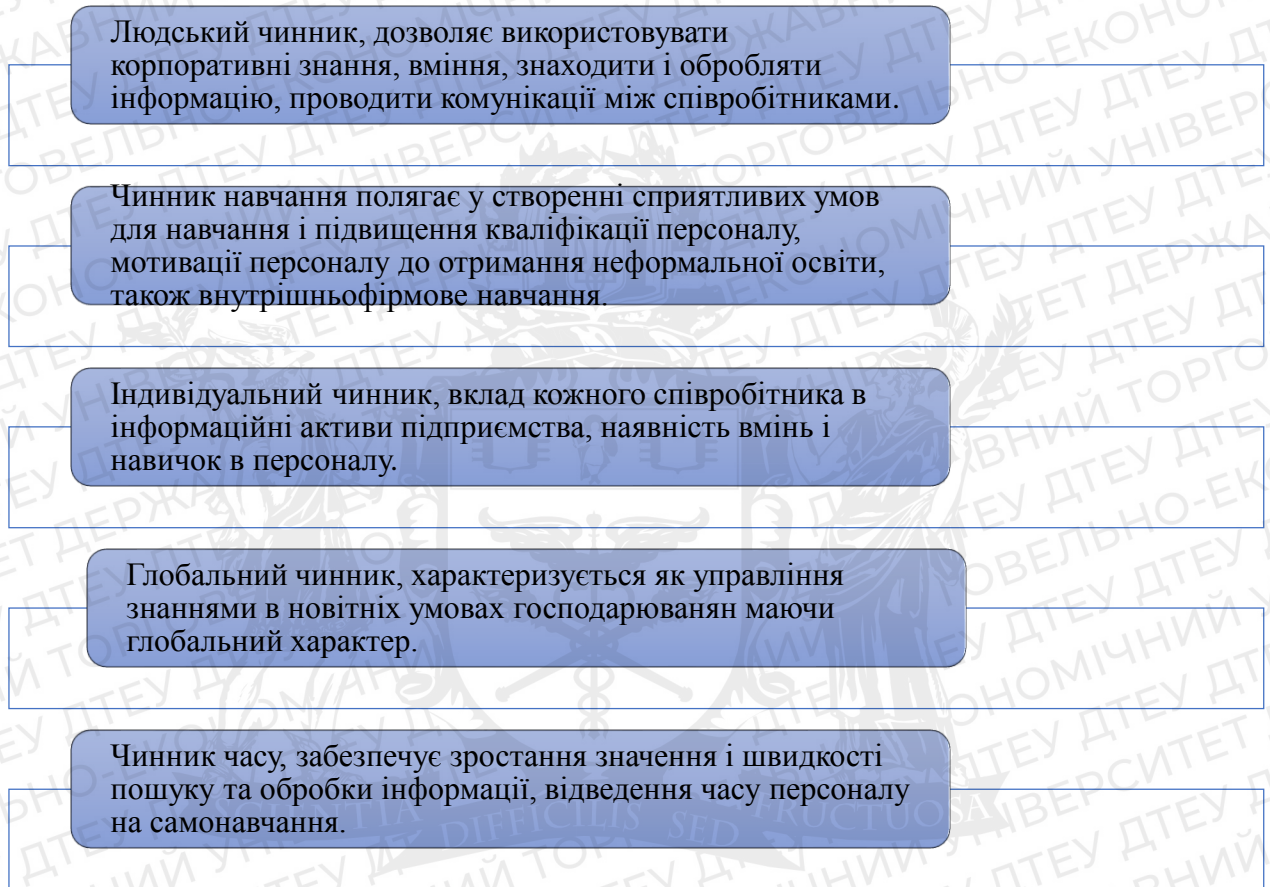

Рис.1.1 Чинники управління «економікою знань» в характерних умовах глобального ринку

Джерело: сформовано автором на основі [13; 24; 27]

Отже, міжнародна економіка знань має важливе значення для міжнародного бізнесу і відкриває нові можливості для компаній. Уміння використовувати знання, інновації та технології дає компаніям конкурентну перевагу на міжнародному ринку. Бізнеси, які активно інвестують у дослідження і розвиток, створення нових продуктів та послуг на основі знань, можуть привертати клієнтів та займати сильну позицію на ринку.

1.2. Дослідження стану та тенденцій розвитку економіки знань в Україні та світі

В умовах невизначеності зростає нестабільність глобальних тенденцій розвитку, і особливо важливо активізувати чинники, що сприяють сталому зростанню та конкурентоспроможності національних економік. До них відноситься розвиток «економіки знань», яка є основою промислової модернізації та технологічного оновлення, що передбачає впровадження ресурсо- та енергозберігаючих технологій, нових винаходів тощо. Інновації, інноваційна діяльність і вся інноваційна сфера повинні розглядатися як ключові фактори майбутнього національної економіки. Цю важливість слід продемонструвати шляхом подолання існуючих чи потенційних криз і можливості рецесії за рахунок інноваційного розвитку. Однак інновації в Україні сьогодні переживають не найкращі часи через недостатнє фінансування, відтік мізків, високі ставки та недостатню увагу суспільства до сфери.

В умовах розвитку економіки знань в Україні та світі визначено низку взаємопов'язаних складових формування економіки знань, до яких належать:

- економічні стимули для створення інституційних систем для заохочення ефективного використання національних і глобальних знань у всіх секторах економіки;
- сформувати ефективну інноваційну систему, об'єднавши компанії, науково-дослідні центри, університети, банки ідей та інші установи;
- якісна зміна освіти, що дасть змогу всім отримати якісну та сталу освіту.

Високий ризик інновацій, висока вартість, відсутність власних коштів і державної фінансової підтримки, відсутність інформації про нові технології, ринку збуту тощо – все це фактори, що обмежують забезпечення економіки знань. Чи може суб'єкт міжнародного бізнесу досягти успіху на ринку багато в чому залежить від його здатності вирішувати завдання на високому рівні,

своєчасно та кваліфіковано в конкурентному середовищі. Крім того, продукція повинна відповідати потребам потенційних споживачів. Саме тут розкривається якість економічного поля як комплексний системний фактор, що відображає здатність до ефективного генерування, впровадження та поширення переваг. Його основними складовими є організація розвитку економіки знань, кваліфікація та професійна освіта персоналу, технічне оснащення, рівень договірної та виконавської дисципліни, ресурси підприємств.

Важливим чинником, що стримує економічну діяльність підприємств, науковці вважають також відсутність платоспроможного попиту на продукцію. В основному це пов'язано з низькими темпами формування належного ринку для українських продуктів і нездатністю більшості вітчизняних компаній виступати рівноправними партнерами в глобальному масштабі, оскільки інноваційні продукти, вироблені на Заході, мають переваги для споживачів.

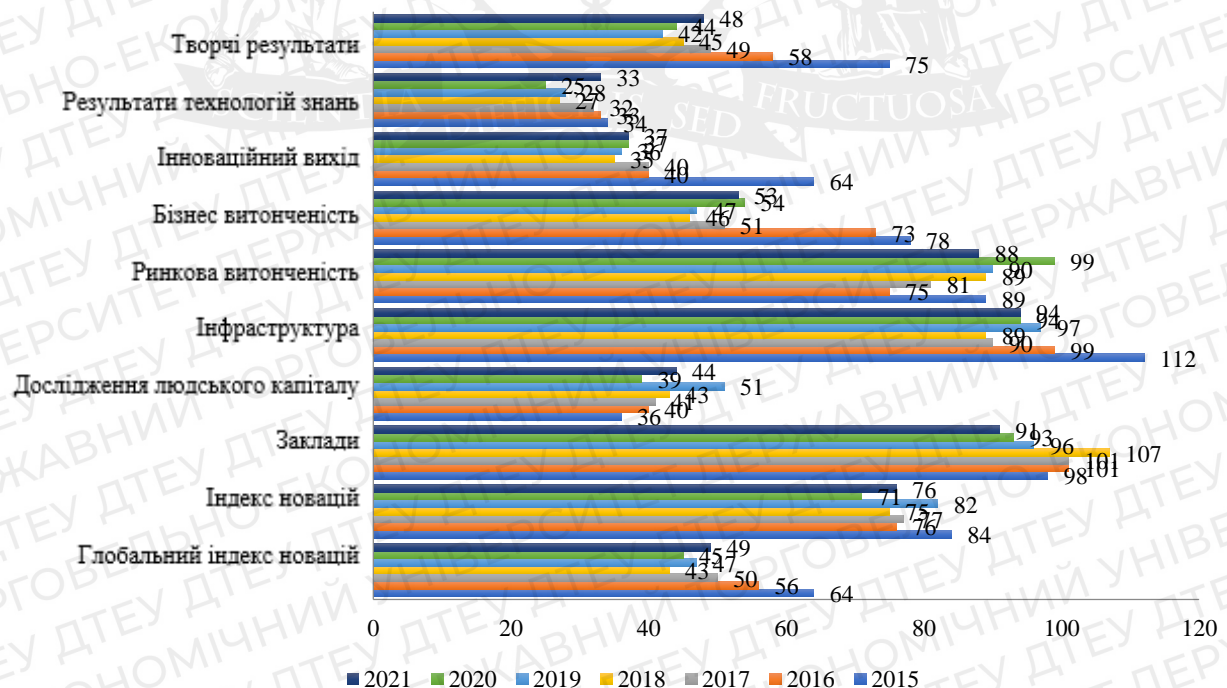

Рис. 1.2. Динаміка індексу та складових глобального індексу інновацій

України в 2015-2021 рр. в контексті розвитку економіки знань

Джерело: побудовано автором на основі [38; 39; 40]

Аналіз даних на рисунку 1.2 видно, що у 2021 році рейтинг України гірший, ніж за останні чотири роки. Порівняно з минулим роком мало місце незначне покращення в одній складовій – рівні розвитку бізнесу, – але відносно 2017-2019 років навіть за цим показником позитивні зміни були незначними.

Протягом досліджуваного періоду Україна зберігала стабільну позицію в глобальному індексі інновацій, таких як людський капітал і науковий розвиток, наукові знання та досягнення, креативність. І така основа не є випадковою, адже людський капітал, знання та результати наукових досліджень є важливими складовими вітчизняної інноваційної конкурентоспроможності. Їх ефективне впровадження визначено головною конкурентною перевагою національної економіки України. Тому сьогодні держава надає великого значення зростанню освітнього та наукового потенціалу.

Справді, сучасне суспільство зацікавлене у багатогранному та гармонійному розвитку особистості, індивідуальної свідомості і на основі цього у створенні висококваліфікованих та освічених спеціалістів. Крім того, поширеною є думка, що «знання є одним із головних факторів фінансової стабільності країни».

Україна має стабільно низькі коефіцієнти на організаційному рівні, розвитку внутрішньої інфраструктури та ринкового середовища. Ситуація відображає непослідовність реформ, політичну та економічну нестабільність, наявність воєнного стану та бойових дій. Крім того, слід визнати, що національні підходи до підтримки інноваційної діяльності є незавершеними та неефективними. Тому першим шляхом вирішення існуючих проблем може стати формування ефективного інституційного середовища. Його слід розглядати як систему формальних правил, неформальних обмежень (етики та моралі) та механізмів їхнього забезпечення.

Побудова такої системи дозволить налагодити взаємодію учасників інноваційного процесу, сприяти та підтримувати обмін ідеями та розробками,

створювати конкурентоспроможні та інноваційні продукти та служити інтересам національного суспільства.

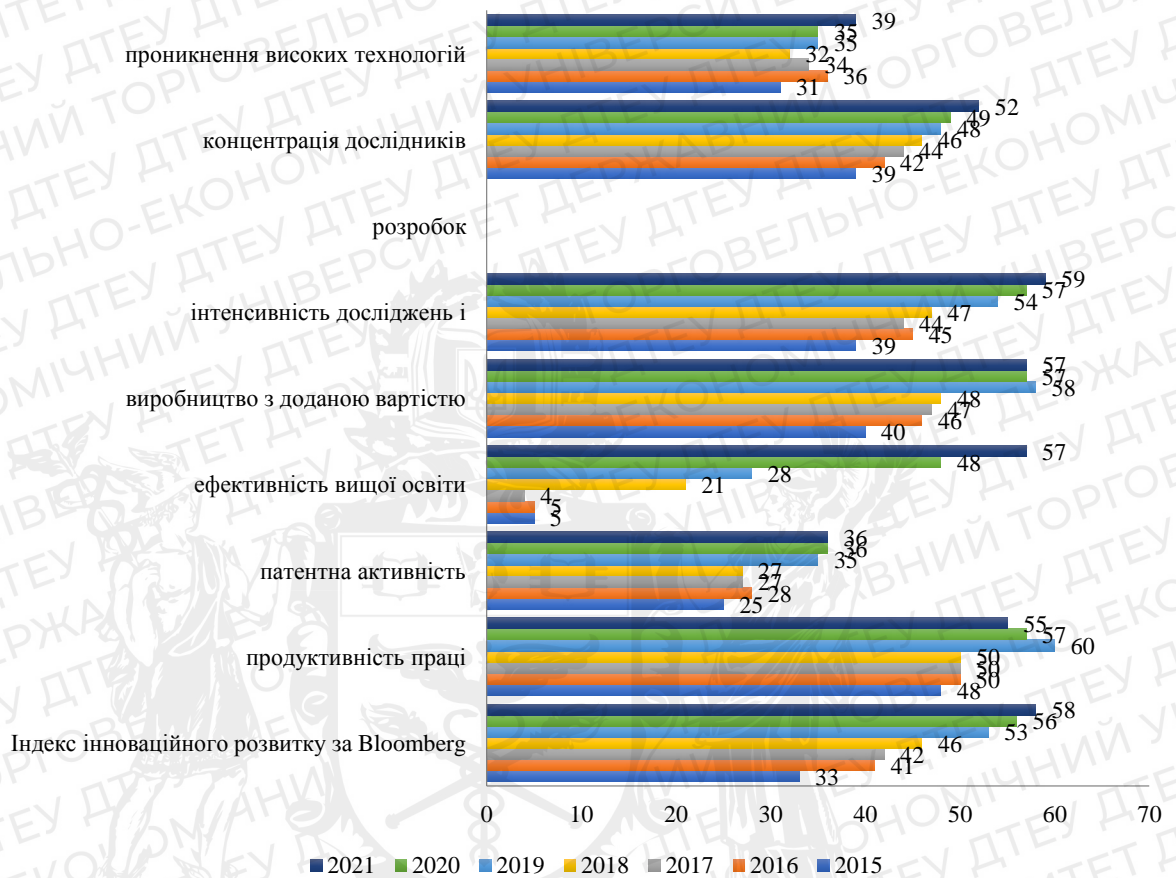

Рис. 1.3. Динаміка індексу інноваційного розвитку за Bloomberg України в 2015-2021 рр. в контексті розвитку економіки знань

Джерело: побудовано автором на основі [38; 39; 40]

Україна займає погане місце в дев'ятирічному рейтингу інноваційних економік Bloomberg. У 2021 році вона посідає 58 місце з 60 країн, і треба визнати, що останнім часом ситуація погіршилася. У результаті з 2015 по 2021 рік наша країна втратила аж 25 рейтингів через ослаблення всіх складових рейтингу, зокрема:

- продуктивність;
- патентна діяльність;

- ефективність вищої освіти, що визначається як відношення випускників вищих навчальних закладів до загальної кількості випускників навчальних закладів;
- виробництво з доданою вартістю або технологічними можливостями (додана вартість виробництва відносно ВВП);
- інтенсивність НДВКР (відношення витрат на НДВКР до ВВП);
- концентрація дослідників (кількість науковців на мільйон жителів країни);
- рівень проникнення високих технологій або кількість високотехнологічних підприємств (питома вага інноваційних підприємств до загальної кількості підприємств).

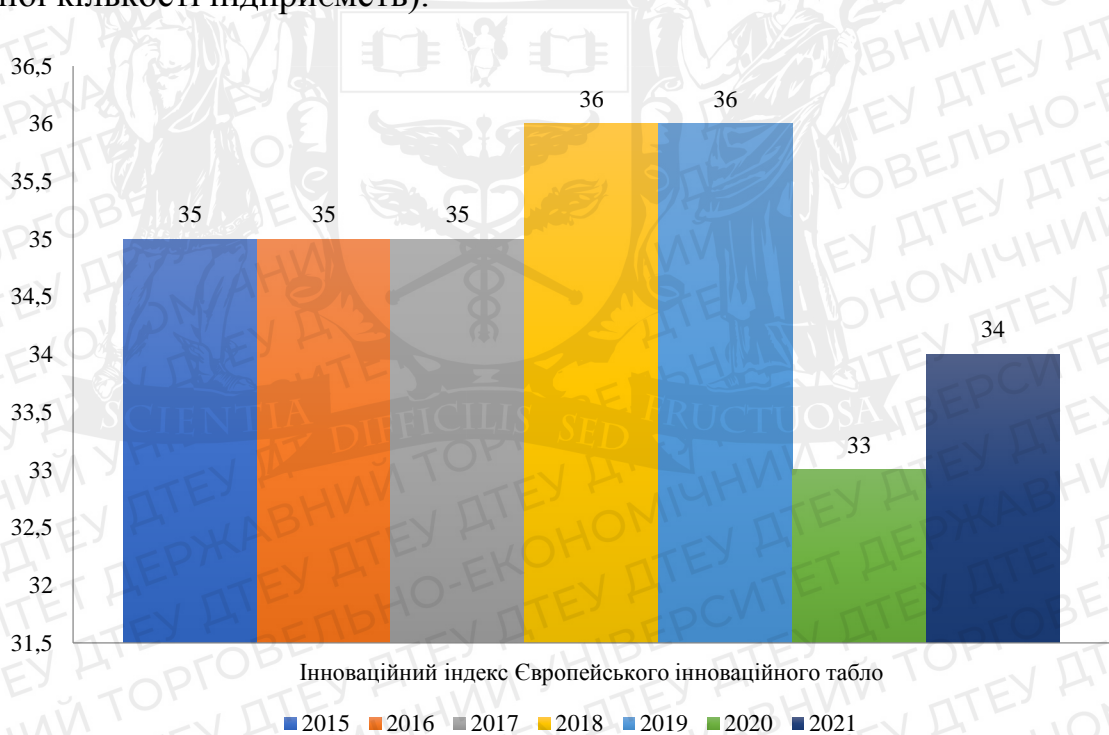

Рис. 1.4. Динаміка інноваційного індексу Європейського інноваційного таблицю України в 2015-2021 рр. в контексті розвитку економіки знань

Джерело: побудовано автором на основі [40]

Innovation Index European Innovation Scoreboard спрямований на аналіз результатів впровадження інноваційної політики на основі 27 індикаторів, розділених на 10 блоків. Ці принципи дають змогу порівнювати інноваційну

діяльність країн ЄС, країн-претендентів на членство в ЄС та деяких інших країн, а також визначати сильні та слабкі сторони національних інноваційних систем, що є проблемою, яку вирішують кофактори встановлення пріоритетів. Усі країни, які з'являються на табло, розділені на чотири групи відповідно до їхніх рейтингів. В 2021 році, як і в попередні періоди, Україна була віднесена до групи середніх або повільних інноваторів з показником інновацій приблизно на 50% нижче середнього по ЄС.

Позиція України в міжнародних рейтингах, що відображають стан розвитку інноваційної діяльності в умовах економіки знань, з одного боку свідчить про наявність високого рівня освітнього та наукового потенціалу, який є основою для генерування інновацій, наукових розробок, нової техніки чи нових технологій, тощо. З іншого боку, однак, є кілька факторів, які чітко вказують на деякі проблеми:

- неефективні та слабкі механізми впровадження інновацій у сферу господарської діяльності та подальшої комерціалізації;
- недостатній рівень державної підтримки інноваційних проектів та їх фінансування, у тому числі державного бюджету та видатків приватних інвесторів;
- максимально використовувати можливості, які надає Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, особливо у сферах науково-технічного співробітництва, розвитку підприємництва та промислової політики;
- зменшити фінансування науки та інновацій, розвитку освіти;
- поширення корупції та політичної нестабільності;
- ступінь співпраці інноваційних підприємств з науково-дослідними установами є досить низький.

Висновки до розділу 1

Економіка знань стимулює міжнародні суб'єкти господарювання до інноваційного мислення і розробки нових продуктів і послуг. Інновації

дозволяють підприємствам диференціюватися від конкурентів і привертати увагу споживачів, що сприяє збільшенню доходів і ринкової частки.

Міжнародна економіка знань створює можливості для міжнародного технологічного трансферу. Бізнеси можуть отримувати доступ до передових технологій та ноу-хау з інших країн, що допомагає їм підвищувати свою ефективність, якість та конкурентоспроможність.

Для вирішення проблеми гальмування розвитку економічної, та інноваційної діяльності та низької позиції України в міжнародному рейтингу необхідно вирішити ряд завдань, які, на нашу думку, мають стати локомотивом зростання інноваційної сфери, серед яких виділяємо: удосконалення інституційного середовища, а також запровадження ефективних інструментів державної допомоги, ринків для реалізації результатів інноваційної діяльності, сприяння збільшенню інвестицій в інноваційну діяльність, поширення науково-технічних програм, що передбачають кооперацію в науковому та промисловому секторах, партнерство з країнами ЄС та лідерами світового розвитку Інноваційне співробітництво, модернізація системи освіти та підготовки українських науковців за міжнародними стандартами, вдосконалення систем інформаційного забезпечення інноваційної діяльності, забезпечення постійного обміну інформацією, новими розробками, надання консалтингових послуг.

РОЗДІЛ 2

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ В УМОВАХ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ

2.1. Оцінка впливу розвитку економіки знань на міжнародну діяльність економічних суб'єктів України

Спалах COVID-19 вплинув на багато аспектів, таких як скасування рейсів, заборони на поїздки та карантин, що призвело до значного уповільнення розвитку підприємництва. Війна в Україні спричинена збройною агресією призвела до дестабілізації розвитку економіки знань в міжнародному бізнес-середовищі.

На сьогоднішній день значна кількість економічних суб'єктів України вже функціонує на світовому ринку і сформували там власні офіси і юридичні особи для ведення підприємницької діяльності. Станом на 2022 рік в Україні діє понад 1600 різноманітних компаній, що користуються популярністю у всьому світі і мають позитивні результати власної діяльності. Тому вітчизняні підприємства, що шукають партнерів і можливості на міжнародному ринку часто спрямовуючи увагу на перелік країн, що являють собою найбільш вагомий економічний потенціал і є рекомендованими для розвитку економіки знань в світі.

Вітчизняні суб'єкти господарювання виділяються серед світових конкурентів завдяки зручному географічному положенню, культурну близькість, хорошему спілкуванню, висококваліфікованим талантам і, звичайно ж, конкурентоспроможними цінами. Тому ці фактори відіграють вирішальну роль. На рис.2.1 наведемо перелік потенційно привабливих країн для розвитку економіки знань і впливу на міжнародну діяльність суб'єктів підприємництва.

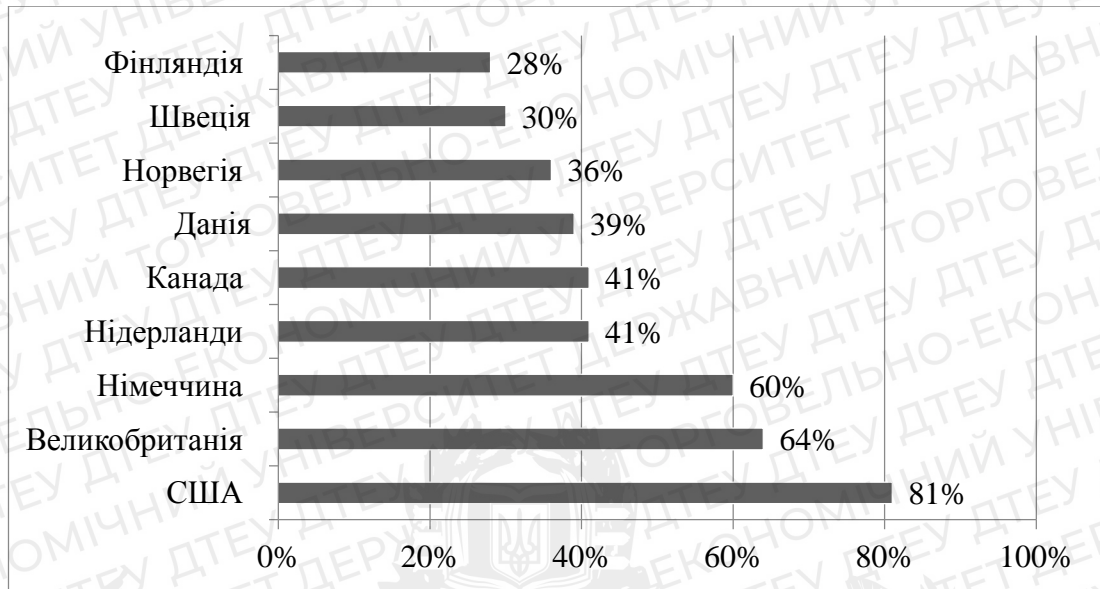

Рис.2.1. Потенційно привабливі країни для економічної діяльності суб'єктів підприємництва

Джерело: складено автором на основі [33; 37; 38]

Як бачимо згідно рис.2.1 українські суб'єкти підприємництва концентрують увагу на провадженні економічної діяльності на ринку США, Великобританії, Німеччини, Нідерландів, та Канади – ці країни входять до топ-5 лідерів, що користуються попитом серед вітчизняних підприємств при виході на міжнародний ринок.

Слід зазначити, що в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні також є сприятливість до поліпшення економіки знань. Оскільки для західних компаній було дуже рентабельно почати переносити все виробництво товарів до менш розвинених країн Азії, більшість компаній сьогодні мають усі свої виробничі потужності в азіатських країнах.

Розширення торгових шляхів та перенесення промислового виробництва в азіатські країни зробили величезний внесок у розвиток економічного середовища. Проте, якщо подивитися на розподіл провідних фірм за походженням країни, провідні фірми мають неазіатські штаб-квартири. Крім того, в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні розташовані найбільші у світі порти, які постійно зростають. PSA International, Hutchison

Port Holdings, China Cosco Shipping та China Merchants Ports є чотирма великими операторами морських терміналів у регіоні. Китай є найбільшим ринком індивідуального підприємництва в регіоні і в усьому світі.

Поширення сектора електронної комерції позитивно впливає на зростання виробництва, обробки, зберігання і розповсюдження інформації і знань в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні. Оскільки всі компанії електронної комерції прагнуть розробити надійне управління ланцюжками постачання з точки зору логістики та складських послуг.

У зв'язку зі зростаючою тенденцією до рещорингу виробники нині переміщують свої виробничі потужності назад у США. Це призвело до збільшення обсягів товарообороту.

На сьогоднішній день пандемія принесла суттєве зростання онлайн-інформаційного простору. Оскільки багато звичайних магазинів «другорядної важливості» було закрито, споживачі перейшли в он-лайн, щоб купувати товари, починаючи від електроніки та товарів для дому та закінчуючи обладнанням для здоров'я.

Технічний прогрес продовжує вдосконалювати умови економіки знань та важливість інформаційного простору, пропонуючи досконаліші та інноваційні способи спілкування, створюючи при цьому нові робочі місця та сприяючи глобальному економічному зростанню.

В останні роки в умовах економіки знань відбулися помітні зміни, які створили безпрецедентні можливості для міжнародних суб'єктів бізнесу уперше вийти на світові ринки. Дані з платформи eВау показують, що малі та середні підприємства, що використовують он-лайнові платформи, мають більш ніж у п'ять разів більше шансів на експорт, ніж ті, що працюють у традиційній економіці. За наявності правильної глобальної політики з'являється можливість відкрити нову еру «інклюзивної економічної торгівлі», в якій усі компанії, незалежно від розміру, сектору або розташування, можуть отримати позитивний ефект від рівного доступу до глобальної торгової системи.

Сьогоднішні торгові правила на світовому ринку значною мірою відображають моделі торгівлі 20 століття: великі контейнерні перевезення на основі B2B. В результаті податкові, митні правила та правила доступу до ринку не завжди добре підходять для підтримки зростання електронної комерції МСБ, яка характеризується частими постачанням невеликих партій товарів безпосередньо споживачам.

Міжнародна асоціація ICC Ukraine випустила новий звіт, який закликає членів СОТ активно розглянути питання про початок нових переговорів щодо цілісного пакету торгових правил, правил та допомоги для розвитку електронної комерції міжнародних суб'єктів бізнесу з найважливішою метою сприяння інклюзивному зростанню.

У звіті асоціації ICC Ukraine рекомендується, щоб нова угода СОТ про електронну торгівлю могла бути заснована на трьох основних напрямках в умовах економіки знань:

1. Розширення можливостей підключення та нарощування потенціалу для електронної комерції. Модернізовані правила СОТ для розширення доступу міжнародних суб'єктів бізнесу до Інтернету та супутніх послуг, включаючи усунення регулятивних перешкод для торгівлі телекомунікаціями. Новий глобальний фонд нарощування потенціалу покликаний допомогти розвитку малого та середнього бізнесу за рахунок електронної комерції.

2. Надання міжнародних медико-санітарних правил можливості більш ефективно продавати товари споживачам через Інтернет («Спрощення торгівлі 2.0»). Заходи щодо спрощення та прискорення оформлення відправлень електронної торгівлі за допомогою цільових митних, податкових заходів та заходів щодо доступу до ринку, що ґрунтуються на Угоді СОТ про спрощення процедур торгівлі. Вони можуть включати: узгоджені тарифні коди для товарів із низькою вартістю; обов'язкові мінімальні вимоги та критерії; та положення, що заохочують використання електронних платежів для сплати мит.

3. Цифрові правила для підтримки онлайн-зростання та зміцнення довіри споживачів. Нові глобальні правила для просування відкритого, надійного та безпечного Інтернету, які зменшать транзакційні витрати для компаній, що торгують в Інтернеті. Можливі заходи можуть включати: зобов'язання щодо транскордонних стандартів захисту прав споживачів; та правила для просування технологічних інновацій для підвищення безпеки та надійності в Інтернеті

Нові багатосторонні положення, що забезпечують вільний потік даних через кордони, мають особливе значення для прискорення зростання електронної торгівлі. Вирішальне значення для здатності ICC Ukraine реалізувати потенціал інклюзивного та сталого зростання цифрової економіки має стати здатність створити сприятливе середовище для інвестицій, творчості та інновацій у галузі розробки та розгортання інфраструктури широкосмугового зв'язку, а також продуктів та послуг, що її використовують. Дослідження показали, що країни з вищим рівнем підключення значно випереджають країни з обмеженим підключенням. Отже, поліпшення в інфраструктурі інформаційно-комунікаційних технологій призводять до покращення торгових та ринкових можливостей, зниження безробіття, поліпшення рівня та якості співпраці між, зменшення нерівності та підвищення якості життя.

Для бізнесу в Україні залучення всіх відповідних зацікавлених сторін у процеси розробки політики та обговорення питань, пов'язаних з інформаційно-комунікаційних технологій та Інтернетом, має важливе значення для вирішення проблем та створення можливостей. ICC Ukraine і бізнес повинні працювати в партнерстві, щоб регулювання не створювало непотрібного тягара і не призводило до непередбачуваних наслідків, які можуть завадити економічному зростанню та суспільним благам, які можуть забезпечити технології та нові бізнес-моделі.

Наразі ICC Ukraine необхідно впроваджувати інновації у власну цифрову інфраструктуру в умовах економіки знань, переводячи більше послуг

на онлайн та мобільні телефони. Дослідження показують, що цифровий зв'язок пропонує помітні переваги з точки зору ефективності, стійкості та повсюдного доступу для всіх зацікавлених сторін.

Самі компанії в незалежності від розміру, безсумнівно, відіграють важливу роль у вдосконаленні цифрових технологій, виступаючи як інструмент реалізації цифрових технологій. Фірми також служать для зв'язку іноземних економік із зовнішнім світом у вигляді різних видів діяльності. Одна з форм включає роботу з урядами країн, що приймають, з питань цифрової відкритості для більш ефективних потоків виробничих факторів у рамках їх глобально скоординованих мереж, що, у свою чергу, дозволяє краще використовувати порівняльні переваги приймаючої країни. Підприємства України також можуть працювати один з одним, щоб задовольнити ринковий попит на цифрові продукти та послуги.

Крім того, покращення інституційної інфраструктури для цифровізації залежить від розвитку країни в галузі науки, освіти та інновацій, в яких компанії можуть активно допомагати, наприклад, за допомогою інвестицій у наукові дослідження та розвиток людського капіталу. Слід зазначити, що керівники вітчизняних компаній можуть і повинні працювати разом з урядами країн, що приймають, для заохочення, підтримки та захисту прав інтелектуальної власності, щоб спонукати підприємства вкладати великі кошти в дослідження та розробки в галузі цифрових технологій. У міру появи нових галузей або послуг, пов'язаних із цифровізацією, компанії можуть допомогти встановити технічні стандарти та стандарти якості для основних галузей та суміжних чи допоміжних галузей.

Отже, вирішальне значення для здатності ICC Ukraine реалізувати потенціал інклюзивного та сталого зростання цифрової економіки має стати здатність створити сприятливе середовище для інвестицій, творчості та інновацій у галузі економіки знань та інформації. Дослідження показали, що країни з кращою сприятливістю і популярністю є більш вигідними для ведення економічної діяльності.

2.2.Пріоритети розвитку міжнародної діяльності економічних суб'єктів в умовах економіки знань та напрями їх підтримки асоціацією ICC «UKRAINE»

Згідно попередньо проведеного дослідження можна зазначити, що асоціації ICC Ukraine необхідно нарощувати підтримку підприємців в цифровому середовищі, оскільки в умовах економіки знань, це є досить ліквідна галузь. Для подальшого розвитку міжнародної діяльності економічних суб'єктів в умовах економіки знань ICC Ukraine необхідно дотримуватись певної стратегії.

Асоціації ICC Ukraine пропонується обрати з рекомендованого переліку топ-лідерів країн з найбільшими показниками потенціалу в умовах економіки знань, як було зазначено, такими країнами станом на 2022 р. вважаються США, Великобританія, Німеччина, Нідерланди, та Канада.

Умови економіки знань вимагають від економічних суб'єктів активного розвитку та адаптації до нових технологічних та інноваційних викликів. Ось декілька пріоритетних напрямків розвитку міжнародної діяльності економічних суб'єктів в умовах економіки знань та підтримки асоціацією ICC «Ukraine»:

1. Інноваційні технології: суб'єктам міжнародного бізнесу слід зосередитись на впровадженні та розвитку інноваційних технологій у власній роботі. Це може включати використання штучного інтелекту, блокчейну, Інтернету та інших передових технологій для покращення ефективності операцій, розробки нових продуктів та послуг, а також підвищення конкурентоспроможності.

2. Цифрова трансформація: стає можливим забезпечити цифрову трансформацію власного бізнесу, включаючи електронну комерцію, цифровий маркетинг, використання аналітики даних та інших цифрових інструментів. Це допоможе суб'єктам міжнародного бізнесу залучити нових клієнтів, збільшити продажі та покращити ефективність управління.

3. Розвиток людських ресурсів: слід інвестувати в навички та знання співробітників, забезпечуючи їх навчання та розвиток.
4. Міжнародна співпраця: варто формувати партнерські зв'язки з іноземними компаніями.
5. Маркетинг і брендування: необхідно проводити розробку стратегій маркетингу та брендування, щоб привернути увагу та встановити позицію на міжнародних ринках. Використовуйте цифрові канали комунікації, соціальні медіа та інші інструменти для побудови свого бренду та просування продуктів.
6. Залучення іноземних інвестицій: варто активно працювати над привертанням іноземних інвестицій у власну компанію або проекти.
7. Ризик-менеджмент: слід унеможлилювати ризики, пов'язані з міжнародною діяльністю, такі як валютний ризик, ризик зміни законодавства, політичний ризик тощо.
8. Соціальна відповідальність: необхідно приділяти увагу аспектам соціальної відповідальності в міжнародній діяльності.

Ці рекомендації допоможуть економічним суб'єктам розвивати свою міжнародну діяльність в умовах економіки знань. Співпраця з асоціацією ICC Ukraine може надати додаткову підтримку та ресурси для реалізації цих стратегій. Важливо постійно оновлювати свої знання і вміння, стежити за трендами та інноваціями у своїй галузі.

Для дослідження потенціалу розвитку міжнародної діяльності економічних суб'єктів в умовах економіки знань та напрями їх підтримки асоціацією ICC «Ukraine» на міжнародному ринку сформуємо для кожного напрямку номер: №1 – інноваційні технології; №2 – цифрова трансформація; №3 – розвиток людських ресурсів; №4 – міжнародна співпраця, №5 – маркетинг і брендування, №6 – залучення іноземних інвестицій, №7 – ризик-менеджмент, №8 – соціальна відповідальність.

Після цього проведемо аналіз обраних рекомендацій з допомогою матриці на рис.2.2:

Рис. 2.2. Матричний розподіл рекомендацій по підтримці і пріоритетності для суб'єктів міжнародного підприємництва

Джерело: складено автором

Відповідно на підставі сформованої матриці у рис.2.2 відобразимо матрицю доцільності сформованих рекомендацій для розвитку міжнародної діяльності економічних суб'єктів в умовах економіки знань у рис.2.3.

Рис. 2.3. Матричний розподіл доцільності наданих рекомендацій для підтримки суб'єктів міжнародного бізнесу асоціацією «ICC Ukraine»

Джерело: складено автором

Як бачимо, згідно отриманих результатів пріоритетні напрями, що мають порядкові номери 1-4 можна об'єднати в один механізм і це поєднання дозволить асоціації «ICC Ukraine» ефективніше надавати власну підтримку

суб'єктам міжнародного бізнесу, відповідно цей механізм відобразимо на рис.2.4.

Рис. 2.4. Механізм наданих рекомендацій для підтримки суб'єктів міжнародного бізнесу асоціацією «ICC Ukraine» в складі першого пріоритету в умовах економіки знань

Джерело: складено автором

Згідно отриманих результатів можемо стверджувати, що обраний перелік рекомендацій для роботи на міжнародному ринку суб'єктів підприємництва дозволить отримати ряд переваг, за рахунок підтримки асоціацією «ICC Ukraine», оскільки вони не використовують повний спектр можливих пропозицій.

Вихід на глобальний рівень може розширити горизонти в інших галузях, що призведе до зниження ризиків та у середньостроковій та довгостроковій перспективі збільшить зростання бізнесу. Завдяки передачі знань та ноу-хау підприємства можуть створювати нові партнерства та співробітництво для досліджень та розробки нових продуктів та послуг, які можна застосовувати на світовому ринку. Партнерство з ICC Ukraine на початковому етапі надасть феноменальну можливість об'єднати спеціальні знання та ноу-хау, створити ширші мережі та створити нові рішення для продуктів та послуг для застосування на багатьох ринках та секторах.

Поряд із адаптивністю та зростанням все це сприятиме зміцненню та стійкості бізнесу у міру того, як він стає більш надійною організацією з підвищеним рівнем безпеки для виживання бізнесу як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку. Це має також першорядне значення для міжнародних суб'єктів бізнесу, яким необхідно створити механізми, щоб залишатися конкурентоспроможними з актуальними та застосовними рішеннями. Головною причиною виходу на світовий рівень, звичайно ж, є покращення потенціалу бізнесу для розширення та зростання. Звичайно, пошук потрібної можливості вимагає більше роботи, яку частково можна скоротити співпрацюючи із ICC «Ukraine».

Тепер за рахунок отриманих результатів варто дослідити основні показники впливу на підтримку досліджуваної асоціації в умовах економіки знань у табл.2.1.

Таблиця 2.1

Оцінка основних показників впливу «ICC Ukraine» на підтримку суб'єктів міжнародного бізнесу в умовах економіки знань

Найефективніші показники	Вага, %	Рейтингова оцінка	Корегована оцінка
Можливість поліпшення ринкових позицій асоціацією	17,1%	3	0,34
Партнерські стосунки з асоціацією	12,6%	6	0,92
Швидкість операційних рішень	11,8%	6	0,43
Репутація асоціації в міжнародному бізнес середовищі	10,8%	2	0,17
Кадрова кваліфікація працівників асоціації	12,6%	7	1,20
Обширність послуг асоціації спрямованих на підтримку	4,6%	4	0,17
Маркетингова ефективність і сприяння для суб'єктів міжнародного бізнесу	4,7%	2	0,08
Використання ІТ-технологій в роботі	10,8%	5	0,04
Результат	3,92 (показник вище середнього для підтримки суб'єктів міжнародного бізнесу в умовах економіки знань)		

Джерело: складено автором

Отже, наявний показник для підтримки суб'єктів бізнесу асоціацією на міжнародному ринку в умовах економіки знань є вищим середнього значення, тому можна вважати, що запропонований перелік пріоритетних рекомендацій є доцільним для використання.

Також слід зазначити, що в умовах економіки знань бізнес прагне досягнення цілей, які відкривають шлях для постійного, сталого та інклюзивного зростання цифрової економіки. Тому ICC «Ukraine» повинні займатися повним спектром питань, пов'язаних з інформаційно-економічним забезпеченням, які не лише впливають на повсякденну ділову діяльність суб'єктів міжнародного бізнесу, а й сприятимуть досягненню цих глобальних цілей в майбутньому.

Спираючись на різноманітний склад партнерів, ICC «Ukraine» повинно в подальшому формувати бізнес-рекомендації з питань регулювання, загальних можливостей просування інновацій, інвестиції та підприємництва, особливо в сучасних умовах війни в Україні для суб'єктів міжнародного бізнесу. Інструменти та рекомендації від бізнесу життєво важливі для подальшого захисту конфіденційності та сприяння економічному зростанню. З цією метою ICC Ukraine повинні створювати практичні інструменти та рекомендації.

Боротьба з цифровими ризиками вимагає колективних дій з боку компаній та ICC «Ukraine», які повинні створити та визначити спільні інтереси у боротьбі з поширеними загрозами, такими як ризик складності цифрового регулювання та ризик кібербезпеки. Поліпшення фізичної та інституційної цифрової інфраструктури лежить на плечах як Уряду України, так і приватного сектору, а також інших учасників, таких як ICC Ukraine.

На рівні Уряду України доцільно встановити чіткіші правила щодо онлайн-контенту, доброчесності, конфіденційності та переносимості даних, а також створити прозору політику на підтримку конкуренції, яка допоможе стимулювати інвестиції та інновації у цифрову інфраструктуру та діяльність. З цією метою слід заохочувати творчі рішення, такі як спільне інвестування

через державно-приватне партнерство на міжнародному ринку в умовах економіки знань.

Висновки до розділу 2

Отже, в ході дослідження було проаналізовано перелік потенційно привабливих країн для економічної діяльності суб'єктів підприємництва. В ході дослідження було виявлено, що у звіті асоціації ICC Ukraine рекомендується, щоб нова угода СОТ про електронну торгівлю могла бути заснована на трьох основних напрямках в умовах економіки знань:

1. Розширення можливостей підключення та нарощування потенціалу для електронної комерції.
2. Надання міжнародних медико-санітарних правил можливості більш ефективно продавати товари споживачам через Інтернет («Спрощення торгівлі 2.0»).
3. Цифрові правила для підтримки онлайн-зростання та зміцнення довіри споживачів.

Наступним в ході дослідження було відображено 8 пріоритетних напрямів діяльності асоціації «ICC Ukraine», в результаті чого було визначено чотири пріоритетних напрями підтримки суб'єктів міжнародного підприємництва в умовах економіки знань. Наступним було проведено оцінку основних показників впливу «ICC Ukraine» на підтримку суб'єктів міжнародного бізнесу в умовах економіки знань.

Визначено, що опираючись на різноманітний склад партнерів, ICC «Ukraine» повинно в подальшому формувати бізнес-рекомендації з питань регулювання, загальних можливостей просування інновацій, інвестиції та підприємництва, особливо в сучасних умовах війни в Україні для суб'єктів міжнародного бізнесу. Інструменти та рекомендації від бізнесу життєво важливі для подальшого захисту конфіденційності та сприяння економічному зростанню.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

В ході проведеного дослідження випускної кваліфікаційної роботи за темою «Міжнародна діяльність економічних суб'єктів в умовах економіки знань» можна сформулювати наступні висновки:

Економіка знань стимулює міжнародні суб'єкти господарювання до інноваційного мислення і розробки нових продуктів і послуг. Інновації дозволяють підприємствам диференціюватися від конкурентів і привертати увагу споживачів, що сприяє збільшенню доходів і ринкової частки. Встановлено, що основні риси міжнародної економіки знань, що характеризується 7 складовими, зокрема: глобальний обмін знаннями, роль науково-дослідницької діяльності. розвиток інформаційних технологій. міжнародний технологічний трансфер, міжнародна співпраця та партнерства, залучення іноземних інвестицій. мобільність робочої сили. Міжнародна економіка знань створює можливості для міжнародного технологічного трансферу. Бізнеси можуть отримувати доступ до передових технологій та ноу-хау з інших країн, що допомагає їм підвищувати свою ефективність.

Встановлено, що протягом досліджуваного періоду Україна зберігала стабільну позицію в глобальному індексі інновацій, таких як людський капітал і науковий розвиток, наукові знання та досягнення, креативність. І така основа не є випадковою, адже людський капітал, знання та результати наукових досліджень є важливими складовими вітчизняної інноваційної конкурентоспроможності. Їх ефективне впровадження визначено головною конкурентною перевагою національної економіки України. Тому сьогодні держава надає великого значення зростанню освітнього та наукового потенціалу. В ході дослідження було виявлено наступну проблематику у вітчизняному економічному середовищі:

- неефективні та слабкі механізми впровадження інновацій у сферу господарської діяльності та подальшої комерціалізації;

- недостатній рівень державної підтримки інноваційних проектів та їх фінансування, у тому числі державного бюджету та видатків інвесторів;
- недостатнє використання привілеїв від співпраці, які надає Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, особливо у сферах науково-технічного співробітництва, розвитку підприємництва;
- зменшення фінансування науки та інновацій, розвитку освіти;
- ступінь співпраці інноваційних підприємств з науково-дослідними установами є досить низький.

В ході дослідження було проаналізовано перелік потенційно привабливих країн для економічної діяльності суб'єктів підприємництва. В ході дослідження було виявлено, що у звіті асоціації ІСС «Ukraine» рекомендується, щоб нова угода СОТ про електронну торгівлю могла бути заснована на трьох основних напрямках в умовах економіки знань: розширення можливостей підключення та нарощування потенціалу для електронної комерції; надання міжнародних правил можливості більш ефективно продавати товари споживачам через Інтернет; цифрові правила для підтримки онлайн-зростання та зміцнення довіри споживачів.

Наступним в ході дослідження було відображено 8 пріоритетних напрямів діяльності асоціації «ІСС Ukraine», в результаті чого було визначено чотири пріоритетних напрями підтримки суб'єктів міжнародного підприємництва в умовах економіки знань. Наступним було проведено оцінку основних показників впливу «ІСС Ukraine» на підтримку суб'єктів міжнародного бізнесу в умовах економіки знань. Спираючись на різноманітний склад партнерів, ІСС «Ukraine» повинно в подальшому формувати бізнес-рекомендації з питань регулювання, загальних можливостей просування інновацій, інвестиції та підприємництва, особливо в сучасних умовах війни в Україні для суб'єктів міжнародного бізнесу. Інструменти та рекомендації від бізнесу життєво важливі для подальшого захисту конфіденційності та сприяння економічному зростанню. З цією метою ІСС Ukraine повинні створювати практичні інструменти та рекомендації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аранчій В.І. Фінансова стратегія у системі управління підприємством / В.І. Аранчій, О.П. Зоря // Вісник Полтавської державної аграрної академії. – 2010. – №2. – С. 156-159.
2. Бланк И.А. Финансовый менеджмент: учебный курс / И.А. Бланк. – К.: Ника-Центр, Эльга, 2001. – 528 с.
3. Богма О.С. Особливості управління фінансовими ресурсами вітчизняних підприємств / О.С. Богма, А.С. Павлова // Вісник Запорізького національного університету. – 2012. – № 1 (13). – С. 195-199.
4. Гетьман В.П. Фінансова політика в умовах ринкової трансформації економіки України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.04.02 / В.П. Гетьман. – К., 2006. – 28 с.
5. Гусева О.Ю. Стратегія управління оборотним капіталом торговельних підприємств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.07.05 / О.Ю. Гусева. – Донецьк, 2004. – 20 с.
6. Державна служба статистики України. Офіційний сайт. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/> 24
7. Дяків, О. Розвиток економіки знань в організації, яка самонавчається / О. Дяків, Д. Шушпанов, В. Пошелюжний // Вісник Тернопільського національного економічного університету. — 2020. — Вип. 1. — С. 113–125.
8. Зінченко, О. А. Інформаційна економіка: концепція, сутність та розвиток / О.А. Зінченко, П. Даріюш, Д.С. Зінченко // Економічний вісник НТУУ «КПІ». — 2019. — №16. — С. 3-13.
9. Зубков С.О. Ефективність політики фінансування необоротних активів підприємств торгівлі: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04 / С.О. Зубков. – Х., 2008. – 20 с.
10. Ілляшенко, С. М. Управління знаннями в системі інноваційного розвитку організації / С.М. Ілляшенко, Ю.С. Шипуліна, Н.С. Ілляшенко, Г.О. Комарницька // Маркетинг і менеджмент інновацій. — 2017. — №1. — С. 231-

241.

11. Конєва Т.А. Політика фінансування та фінансова політика підприємства: співвідношення понять / А.Т. Конєва // Наукові праці. Економіка. – 2010. – Том 126. – Випуск 113. – С. 55-60.

12. Мельник, Л.Ю. Еволюція наукових уявлень про економіку знань / Л. Ю. Мельник // Економічний вісник університету. — 2015. — Вип. № 26/1. — С.37-42.

13. Мусіна, Л.О. Основні засади переходу до економіки знань: перспективи для України / Л. О. Мусіна // Електронний ресурс. Режим доступу: http://eip.org.ua/docs/EP_03_3_87_uk.pdf.

14. Нестєрова С.В. Управління прибутком та дивідендна політика на підприємствах колективної форми власності в умовах переходу до ринкової економіки: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.01 / С.В. Нестєрова. – Хмельницький, 1998. – 16 с.

15. Нікішина О.В. Формування соціально орієнтованої фінансової політики в хлібопекарській промисловості: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.07.01 / О.В. Нікішина. – О., 2005. – 20 с.

16. Пігуль Н.Г. Дивідендна політика як складова сучасної моделі корпоративного розвитку: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.04.01 / Н.Г. Пігуль. – Суми, 2002. – 19 с.

17. Підтримка бізнесу під час війни: 5 рішень від Мінцифри. 2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/06/10/688040>.

18. Рак, Н.Є. Економіка знань: сутність та фактори управління знаннями / Н. Є. Рак // Електронний ресурс. Режим доступу: http://ird.gov.ua/pe/re200903/re200903_224_RakNYe.pdf

19. Романуша, Ю.В. Дослідження проблем формування економіки знань в Україні / Ю. В. Романуша // Електронний ресурс. Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2019/62.pdf

20. Світлична, В.Л. Теоретичний базис нової парадигми суспільства – економіки знань / В. Л. Світлична // Електронний ресурс. Режим доступу:

<https://economics.opu.ua/files/archive/2015/No3/184-193.pdf>

21. Соляник Л.Г. Управління оборотними активами та джерелами їх фінансування на промисловому підприємстві: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.04.01 / Л.Г. Соляник. – Донецьк, 2006. – 20 с.

22. Степанюк Н.А. Ефективність застосування принципів фінансового менеджменту в управлінні підприємством / Н.А. Степанюк // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2013. – № 3 (50), ч. 2. – С. 90-95.

23. Сторожук Т.М. Фінансова політика підприємства в контексті його внутрішньогосподарської політики / Т.М. Сторожук, Д.Є. Сторожук // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2011. – № 1. – С. 559-567.

24. Стояненко, І. В. Формування економіки знань як реальність та необхідність сьогодення / І. В. Стояненко // Електронний ресурс. Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1230_28

25. Струк Н.С., Попівняк Ю.М. Проблеми формування Ювелірної промисловості України у світовому контексті та шляхи їх розв'язання / Н.С. Струк, Ю.М. Попівняк // Випуск наукових праць ЧДТУ. – 2012 – Випуск 32, Ч. 2. – С. 94-100.

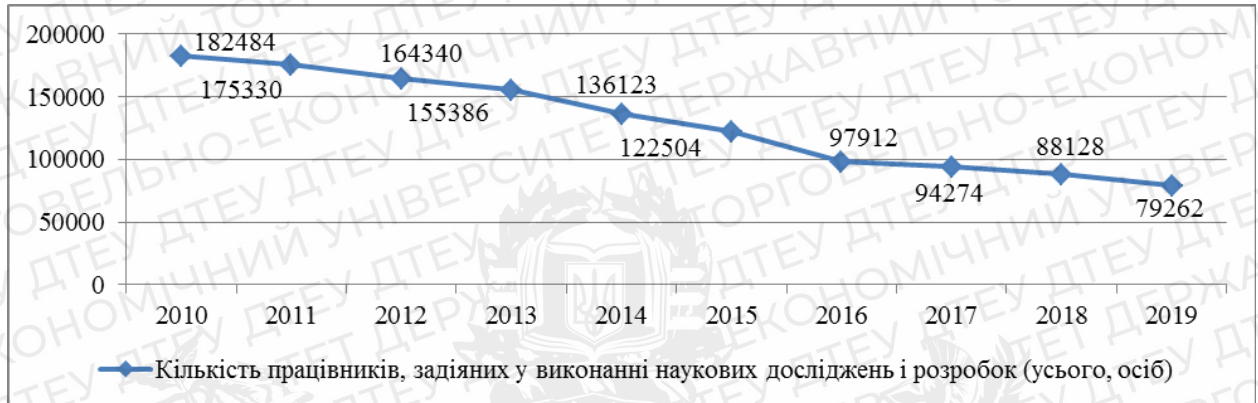
26. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посібник / О.О. Терещенко. – К.: КНЕУ, 2003. – 554 с.

27. Турчіна, С. Г. Розвиток економіки знань в умовах інтеграції України до світового господарства / С. Г. Турчіна // Електронний ресурс. Режим доступу: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/13_2_2017ua/31.pdf.

28. Уголькова О. З. Цифровий маркетинг і соціальні мережі. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. 2021. № 3 (1). URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2021/jun/23786/menedzhment121-148-154.pdf>.

29. Фінансово-економічний аналіз: підручник / П.Ю. Буряк, М.В. Римар, М.Т. Бець, Б.А. Карпінський; Під заг. ред. П.Ю. Буряка, М.В. Римара. – К.: Професіонал, 2004. – 528 с.6
30. Чайковська В.П. Фінансова політика: підходи до розуміння та значення в діяльності підприємства / В.П. Чайковська // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Економіка. – 2013. – Вип. 23. – С. 247-251.
31. Як змінювався український digital впродовж 5 років. sostav.ua, 2021. URL: <https://sostav.ua/publication/yak-zm-nyuvavsya-ukra-nskij-digital-vprodovzh-5-rok-v-90702.html>.
32. Яфінович О.Б. Фінансова політика забезпечення інноваційного розвитку України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.04.01 / О.Б. Яфінович. – К., 2006. – 20 с.
33. Car Production by Country 2022 URL: <https://worldpopulationreview.com/country-rankings/car-production-by-country>
34. DHL Freight, “Logistics Trends 2022: The Future of Logistics Is Digital and Sustainable”, 2022.
35. Digital 2021: Global Internet Use Accelerates. wearesocial.com, 2021. URL: <https://wearesocial.com/blog/2021/01/digital-2021-the-latestinsights-into-the-state-of-digital>.
36. Du, R. Y., Netzer, O., Schweidel, D. A., & Mitra, D. (2021). Capturing marketing information to fuel growth. Journal of Marketing, 85(1), 163–183. <https://doi.org/10.1016/j.intmar.2020.04.003>
37. European Innovation Scoreboard 2021. Most Innovative Countries: веб-сайт. URL: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/45940>
38. Global Chatbot Market worth over \$1.34bn by 2024. gminsights.com, 2022. URL: <https://www.gminsights.com/pressrelease/chatbot-market>.
39. Global Innovation Index 2021. Global Innovation Index : веб-сайт. URL: <https://www.globalinnovationindex.org/analysis-indicator>
40. The Bloomberg innovation index. Bloomberg 2022: веб-сайт. URL: <https://worldpopulationreview.com/country-rankings/most-innovative-countries> 40

Додаток А

Інфографіка аналітичних відомостей по умовах економіки
знань в Україні станом на 2010-2019 рр.

Додаток Б

Глобальний інноваційний індекс України в умовах економіки знань

57th Ukraine ranks 57th among the 132 economies featured in the GII 2022.

The Global Innovation Index (GII) ranks world economies according to their innovation capabilities. Consisting of roughly 80 indicators, grouped into innovation inputs and outputs, the GII aims to capture the multi-dimensional facets of innovation.

The following table shows the rankings of Ukraine over the past three years, noting that data availability and changes to the GII model framework influence year-on-year comparisons of the GII rankings. The statistical confidence interval for the ranking of Ukraine in the GII 2022 is between ranks 48 and 59.

Rankings for Ukraine (2020–2022)

GIYR	GII	Innovation inputs	Innovation outputs
2020	45	71	37
2021	49	76	37
2022	57	75	48

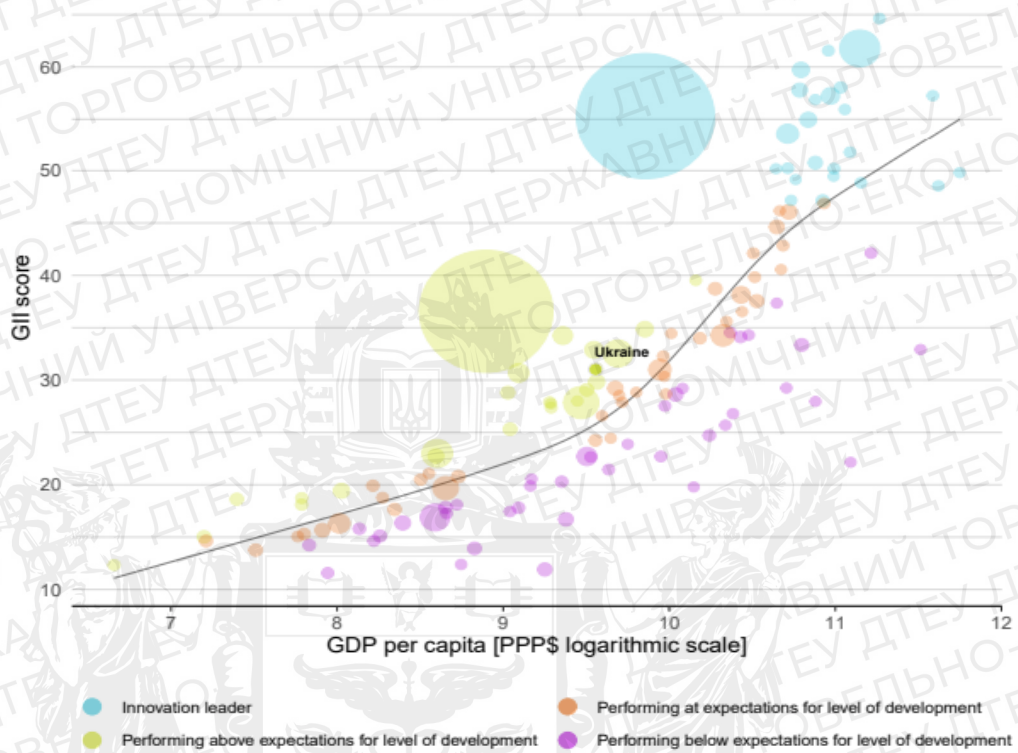
- Ukraine performs better in innovation outputs than innovation inputs in 2022.
- This year Ukraine ranks 75th in innovation inputs, higher than last year but lower than 2020.
- As for innovation outputs, Ukraine ranks 48th. This position is lower than both 2021 and 2020.

4th Ukraine ranks 4th among the 36 lower-middle-income group economies.

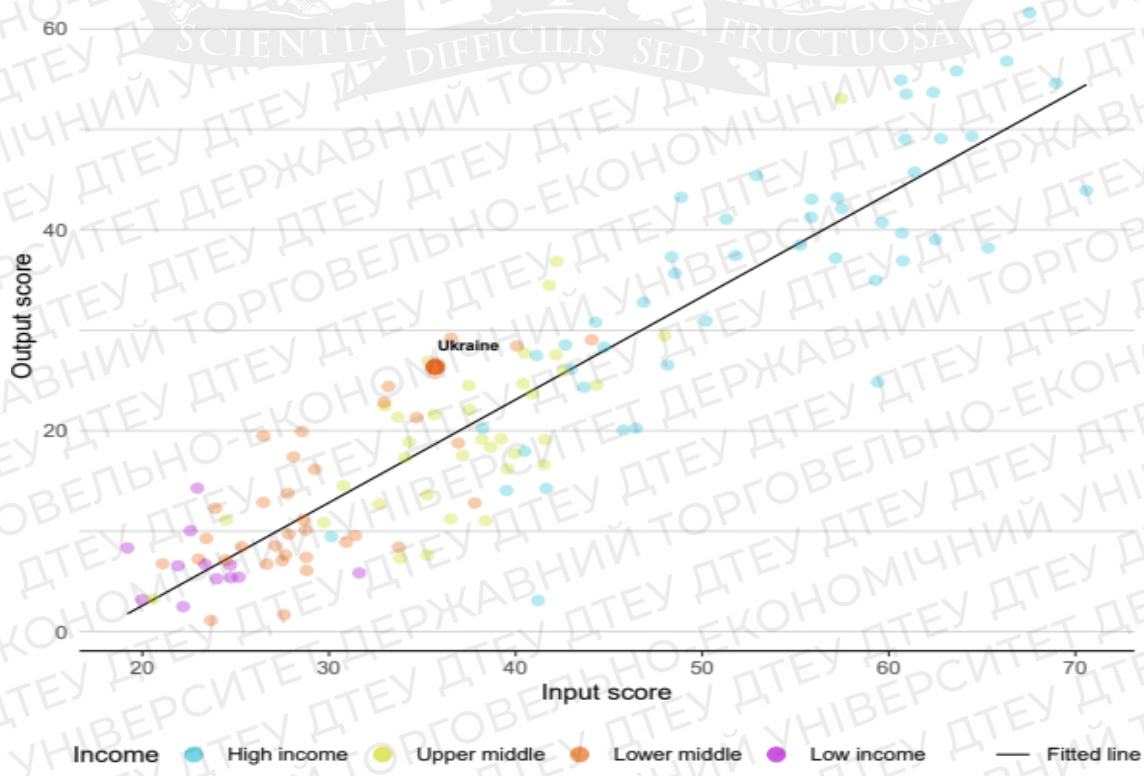
34th Ukraine ranks 34th among the 39 economies in Europe.

SCIENTIA DIFFICILIS SED FRUCTUOSA

The positive relationship between innovation and development

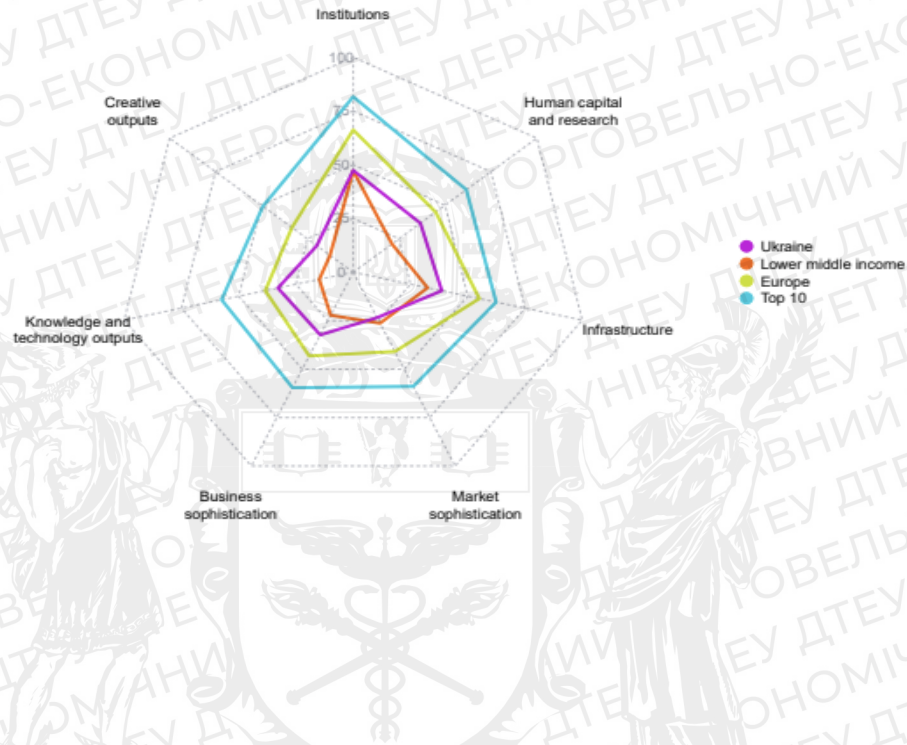

Innovation input to output performance

BENCHMARKING AGAINST OTHER LOWER MIDDLE-INCOME GROUP ECONOMIES AND EUROPE

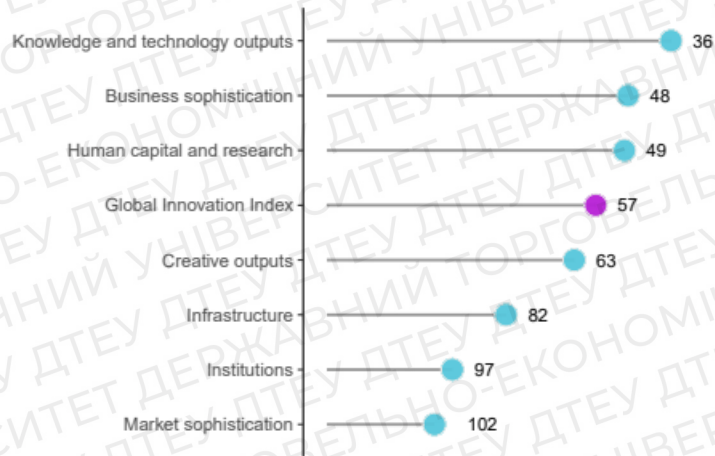
The seven GII pillar scores for Ukraine

OVERVIEW OF RANKINGS IN THE SEVEN GII 2022 AREAS

Ukraine performs best in Knowledge and technology outputs and its weakest performance is in Market sophistication.

The seven GII pillar ranks for Ukraine

Note: The highest possible ranking in each pillar is 1.

Strengths and weaknesses for Ukraine

Strengths			Weaknesses		
Code	Indicator name	Rank	Code	Indicator name	Rank
2.1.2	Government funding/pupil, secondary, % GDP/cap	12	1.1.1	Political and operational stability	121
2.1.5	Pupil-teacher ratio, secondary	11	2.3.3	Global corporate R&D investors, top 3, mn USD	38
2.2.1	Tertiary enrolment, % gross	19	3.2.3	Gross capital formation, % GDP	125
5.1.5	Females employed w/advanced degrees, %	2	3.3.1	GDP/unit of energy use	116
6.1.3	Utility models by origin/bn PPP\$ GDP	1	4.1.3	Loans from microfinance institutions, % GDP	53
6.2.3	Software spending, % GDP	9	4.2.1	Market capitalization, % GDP	78
6.3.4	ICT services exports, % total trade	7	4.2.3	Venture capital recipients, deals/bn PPP\$ GDP	99
7.1.2	Trademarks by origin/bn PPP\$ GDP	26	4.2.4	Venture capital received, value, % GDP	88
7.1.4	Industrial designs by origin/bn PPP\$ GDP	19	5.2.4	Joint venture/strategic alliance deals/bn PPP\$ GDP	122
7.3.4	Mobile app creation/bn PPP\$ GDP	13	7.2.2	National feature films/mn pop. 15–69	69